

Predstavitev nove butične linije kartuzijanskih zelišč Zajcklošter iz Žičke kartuzije

Cerkev sv. Janeza Krstnika, Žička kartuzija, sreda, 3. aprila, ob 18. uri

Za kartuzijanski zeliščni vrt Zajcklošter v Žički kartuziji od aprila 2020 uradno skrbita Majda in Katja Temnik z ekološkega, biodinamičnega zeliščnega vrta in kmetije MAJNIKA iz bližnjih Žič, ki se nahaja pri vhodu v tiho dolino sv. Janeza Krstnika.

Na robu te doline so začeli okoli leta 1160 graditi samostan kartuzijani. V svoji bogati knjižnici so imeli veliko knjig, povezanih z zeliščarstvom in zdravilstvom. Njihovo znanje pa ni bilo zgolj teoretično, temveč so na tem posvečenem mestu tudi gojili zelišča, ki so jih sprva uporabljali za lajšanje lastnih tegob, v 15. stoletju pa so ustanovili prvo lekarno »hospital« v današnjem Špitaliču, kjer je bil spodnji del samostana.

Ljudje na kmetiji Majnika postavljajo v središče svojega dela in življenja odnos do človeka in stvarstva, zato je bila odločitev, da domačinka Majda Temnik s hčerko Katjo prevzame skrbništvo nad kartuzijanskim zeliščnim vrtom, povsem organska. Ročna pridelava, upoštevanje ritmov narave in kozmosa pri vzgoji zelišč ter prodiranje v globlje povezanosti človeka in rastlin so namreč rdeča nit, ki povezuje tradicijo samostanske zeliščarske dejavnosti s sodobnimi spoznanji biodinamičnega ekološkega kmetovanja.

Od kod izvira ime Zajcklošter?

Ime kartuzijanskega zeliščnega vrta Zajcklošter sta izbrali po tejle legendi:

Ko se je štajerski mejni grof Otokar III. Traungavec vrnil iz druge križarske vojne, se je odpravil k Leopoldu Konjiškemu na lov na Konjiško goro. Naključje je hotelo, da je prišel v senčnate globeli na južni strani gore, kjer se je pred njegovimi očmi nenadoma pojavila košuta izredne beline. Kot začaran ji je sledil na konju in ker je nikakor ni mogel ujeti, je v poletni vročini (bilo je na dan svetega Janeza Krstnika), v senci zadremal. V snu se mu je prikazal mož odet v bel kožuh in svetel kot samo sonce. Razodel se mu je kot sveti Janez Krstnik. Naročil mu je, naj na tem kraju zgradi samostan. V tistem trenutku je Otokarju skočil v naročje zajec, ki ga je splašilo vpitje lovcev. Podoba svetnika je izginila, Otokar pa je slovensko vzkljnil: »Zajec, glej no, zajec!« Zaradi tega zajca so samostan še dolgo imenovali »Zajčji klošter«.

Pri urejanju zeliščnih gredic sta zeliščarki Majda in Katja Temnik sledili konservatorskim izhodiščem, ki jih je pred leti izdelal Zavod za varstvo kulturne dediščine. Ta je na podlagi vrtno arheologije določil razporeditev, dimenzije in obliko gredic, ki naj bi ponazarjale postavitev v zgodovinskih časih, ko je bil samostan v polnem razcvetu.

Prvi pripravki iz nove butične linije Zajcklošter

Iz butične linije kartuzijanskih zelišč Zajcklošter so v Majniki do aprila letos že ustvarili šentjanževo olje, kapljice zlate rozge in žajbljev hidrolat. Načrtujejo pa še

veliko drugih pripravkov iz sezonskih zelišč, kot so tinkture, macerati, hidrolati in čajne mešanice.

Šentjanževo olje

Hypericum Perforatum L. je v tradicionalnem ljudskem zdravilstvu zelo dobro poznana. Svetovno znani zeliščar iz časov kartuzijanov Nicholas Culpeper (17. stoletje) v svojem znamenitem *Herbariju* navaja, da tinktura šentjanževke pomaga proti melanholiji in norosti. Sodobne znanstvene raziskave pa so pokazale, da šentjanževka odlično deluje proti depresiji. Je tipična zdravilna rastlina s širokim spektrom terapevtskega učinkovanja. Glede na namen iz nje pripravljamo vodni, alkoholni ali oljni izvleček.

Uporaba in podrobnejši opis izdelka:

Oljni izvleček iz cvetov šentjanževke iz kartuzijanskega zeliščnega vrta, namočenih v hladno stiskano ekološko sončnično olje.

Šentjanževo olje uporabljamo za zdravljenje površinskih ran, udarnin in odrgnin. Masiramo ga na boleča mesta pri revmi, putiki in na boleče sklepe. Blaži hemoroide, vnetje krčnih žil in odpravlja otekline. Po sončenju ga uporabimo za zaščito kože pred izsušitvijo.

Kapljice zlate rozge

Zlato rozgo oziroma Solidago virgaurea L. so zelo cenili stari Germani. Z njo so celili rane. O njeni zelo široki uporabnosti je pisal tudi Martin Luther. V sodobnem času pa se uporablja predvsem pri težavah z vnetji sečnih organov. Zlata rozga je rastlinski diuretik, ki spodbuja izločanje urina in s tem čiščenje sečnih poti. Deluje protimikrobno in sprošča krče.

Uporaba in podrobnejši opis izdelka:

Posušeni cvetovi in listi zlate rozge iz kartuzijanskega zeliščnega vrta, namočeni v 50-odstotni alkohol.

Pri težavah z vnetji sečil ali krčih v trebušni votlini nakapljamo 15 kapljic zlate rozge v malo vode ter popijemo. Priporoča se uporaba 1-3 krat dnevno, dokler težav ne odpravimo. Pozor! Izdelka ne smemo uporabljati pri edemih oz. zastajanju tekočine, ki je posledica nezadostne zmogljivosti srca ali ledvic.

Žajbljev hidrolat

Salvia officinalis L. je zaradi svoje zdravilne moči že stoletja visoko cenjena rastlina. Antični naravoslovec Plinij jo je imenoval »salvia« – zdravilna, kar vse do danes ohranja v svojem botaničnem imenu. V srednjem veku je žajbelj veljal za sredstvo, ki podaljšuje življenje in preganja demone.

Žajbelj je kralj ustne votline – razkužuje in zavira vnetja. Uporabljamo ga za grgranje in izpiranje grla, dlesni ter celotne ustne votline. Zaradi svojih grenčin ugodno vpliva na prebavni trakt, pomirja vnetje želodčne in črevesne sluznice ter napihovanje. Izboljšuje prebavo in zmanjšuje potenje.

Uporaba in podrobnejši opis izdelka:

Parna destilacija svežih cvetov in listov žajblja iz kartuzijanskega zeliščnega vrta.

Žajbljev hidrolat razpršimo na boleče mesto. Uporabljamo ga za nego ustne votline in vnetega žrela. Stimulira limfo in izboljša tonus kože, pomirja srbeče lasišče in odpravlja prhljaj. Prav tako je primeren za nego problematične, aknaste in mastne kože. Izboljša zbranost in razpoloženje, deluje antidepresivno in je podporen za žensko hormonsko ravnovesje. Posebej dragocen je v menopavznem obdobju.

Kulturno-družabni dogodek ob predstavitvi nove butične linije kartuzijanskih zelišč Zajcklošter sta obogatila koncert sakralne glasbe v izvedbi ArtVoicess – pevskega zbora Glasbene šole Grosuplje pod vodstvom umetniške vodje in dirigentke mag. Irene Vidic ter pogostitev kuharskega mojstra Urbana Skrta iz restavracije Tri poezije z gradu Komenda pri Polzeli.

